12/05/2024

Άγιος Επιφάνιος, Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντίας Κύπρου

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη του Αγίου Πατρός ημών Γερμανού Κωνσταντινουπόλεως. Επίσης, σήμερα τιμάται η μνήμη του Αγίου Επιφανίου, Αρχιεπισκόπου Κωνσταντίας Κύπρου.

Ο Άγιος Επιφάνιος γεννήθηκε από πάμπτωχη οικογένεια Ιουδαίων αγροτών, στο χωρίο Βησανδούκη (ή Βησανδούκ), κοντά στην Ελευθερούπολη της Παλαιστίνης το 310 μ.Χ. (Κυπριακή λαϊκή παράδοση αναφέρει, πως ο Άγιος Επιφάνιος γεννήθηκε στον Καλοπαναγιώτη της Κύπρου, ένα χωριό της Μαραθάσας και μεγάλωσε στη Βησανδούκη). Οι γονείς του είχαν ακόμη ένα παιδί, την Καλλίτροπο.

Μετά το θάνατο των γονέων του και σε ηλικία δέκα ετών, ο Επιφάνιος προσελκύεται στο χριστιανισμό από δύο περίφημους για τις γνώσεις και τον ασκητισμό μοναχούς, το Λουκιανό και τον Ιλαρίωνα. Επτά μέρες ύστερα από το βάπτισμα του, ο Επιφάνιος τακτοποίησε την αδελφή του σ’ ένα γυναικείο μοναστήρι κι έφυγε για την έρημο της Παλαιστίνης. Εκεί ζει κοντά στους επιφανέστερους ασκητές, ασκούμενος στην εγκράτεια, την άσκηση και στη μελέτη των Θείων Γραφών, γενόμενος υπόδειγμα για τους συνασκητές του. Η φήμη του

και οι αρετές του δεν άργησαν να διαδοθούν και αναδείχθηκε επίσκοπος Κωνσταντίας της Κύπρου το 367 μ.Χ., στην οποία κατέφυγε με θαυματουργικό τρόπο, όταν το πλοίο του, που επέπλεε προς την Παλαιστίνη, λόγω τρικυμίας, έφθασε στην Κύπρο. (Η Κωνσταντία ονομαζόταν αρχικά Σαλαμίνα. Η πόλη κτίστηκε από τον ήρωα του Τρωικού πολέμου Τεύκρο, τον γιο του Τελαμώνα, προς τιμή της πατρίδας του Σαλαμίνας και καταστράφηκε τον 4ο αιώνα μ.Χ. από σεισμό. Η πόλη ξανακτίστηκε από τον γιο του Μέγα Κωνσταντίνου, τον Κωνστάντιο κι ονομάστηκε Κωνσταντία. Έγινε έδρα του Αρχιεπισκόπου Κύπρου, όταν η Κύπρος είχε 14 επισκόπους κι έμεινε τέτοια μέχρι το 1191 μ.Χ., που η Κύπρος κατακτήθηκε απ' τους Φράγκους. Σήμερα έδρα του Αρχιεπισκόπου είναι η Λευκωσία).

Από τη θέση αυτή, ο Άγιος άρχισε τον ευαγγελισμό του ποιμνίου του και αγωνίστηκε με θερμότατο ζήλο για την διατήρηση και ενίσχυση των ορθοδόξων δογμάτων, καταπολεμώντας όλες τις αιρετικές δοξασίες και πλάνες της εποχής του και ιδιαίτερα εκείνες του Ωριγένη. Κάνοντας συνεχή χρήση των λόγων της Αγίας Γραφής και γράφοντας πλήθος αντιαιρετικά συγγράμματα, αγωνίστηκε για να κρατήσει τούς πιστούς στην ανόθευτη χριστιανική πίστη.

Το 381 μ.Χ., μαζί με τέσσερις άλλους Κυπρίους επισκόπους, ο Επιφάνιος έλαβε μέρος και στη Β' Οικουμενική Σύνοδο.

Ο Επιφάνιος πέθανε εν πλω από την Κωνσταντινούπολη, που είχε πάει για εκκλησιαστικές υποθέσεις προς την Κωνστάντια, στις 12 Μαΐου του 403 μ.Χ., μετά από αρχιεροσύνη 36 χρόνων. Το τίμιο λείψανό του μετακόμισε στην Κωνσταντινούπολη ο αυτοκράτορας Λέων ΣΤ' ο Σοφός. Η Σύναξή του ετελείτο στον αγιότατο οίκο του, που ήταν στο ναό του Αγίου Φιλήμονος.

Ο Επιφάνιος Κωνσταντίας έκτισε την μεγάλη βασιλική (δεν την ολοκλήρωσε μέχρι τον θάνατό του), της οποίας τα ερείπια διασώζονται μέχρι τις ημέρες μας. Ο μεγάλος αυτός Αρχιεπίσκοπος, πολύ σημαντικός διδάσκαλος και πατέρας της Εκκλησίας, υπήρξε και αξιόλογος συγγραφέας. Τα έργα του «Πανάριον» (περιέχει επιχειρήματα για την ανασκευή των αιρέσεων που υπήρχαν τότε), «Αγκυρωτός» (σε 120 παραγράφους περιλαμβάνει μια επιτομή της σύγχρονης προς τον άγιο Επιφάνιο Θεολογίας), «Περί μέτρων και σταθμών», «Περί των δώδεκα λίθων των όντων εν τοις στολισμοίς του Ααρών», αποτελούν πολύτιμα πετράδια στο μέγα ψηφιδωτό της Πατερικής Γραμματείας.